

Doctrine of the Trinity

FUNZO LA UTATU

“kunayo Mungu, aliye Baba”- **1 Wakorintho 8:6**

Wote ambao wanalichukua swala hili la utatu wanakubaliana kwamba ni swala uwezi pambanua wanaoliunga mkono wanatumaye kuwa ni nguvu- kwamba hatuwezi pambanua ukuu na utukufu wa muumbaji aishiye milele, kwa hivyo hatuwezi fikiria umbo lake na asili yake, sivo hivo. Muumbaji ameweza kujidhihirisha kupita kwa neno lake kama mkuu, umbo moja mkuu wacitu vyote, asiyo na sawa, hakuna mtangulizi na mrishi. Yeye ni Yehova kwa jina na Mungu kwa taji.

Kwa miaka 4000 waliyo mwabudu na kumwaminia hawakua na mbinu au jambo fiche, au wzo kwamba kando nay eye mmoja, Mungu moja alijitangaza “ sikia ewe Israeli, Bwana Mungu wenu ni mmoja” (**Kumbukumbu 6:4**) jua na niamini, na elewa kwamba mimi ndiye kabla mimi hakukua na Mungu ilioundua na wala hapatakua na Mungu mwingine baada yangu. Mimi ndiye Bwana (Isaya 43:10-11).

Kristo- Masihi anayengojwa sana

Wayahudi walijua kwamba Mungu atatuma masihi (Wahibrania) au Kristo (Wayunani) moja aliyepakua na Mungu kama nabii wake, mtume wake. Musa akawaambia “Bwana Mungu ataliinua juu nabii miongoni mwa ndugu zako kama nilivyo mimi, msikilizeni yeye. (**Kumbukumbu la torati 18:15**) Isaya akasema “tazama mtumishi wangu nimtegemezaye, mteule wangu ambaye nafsi yangu imependezwa naye nimetia roho yangu juu yake (Isaya 42:1)

Unabii na mengi ambayo yanaifananisha wanamchukulia masihi kama mjakazi aliye inuliwa na kuheshimiwa na Mungu mwenye Nguvu. Yesu alikuwa masihi wa ahadi, hakuna mjumbe hivi hivi, kwa hakika alikuwa mwana wa Mungu, anayotajwa mara 47 katika Agano jipya. Yesu alitekeleza kila jukumu kwa waminifu, na sasa ameinuliwa “ katika mkono wa Kuume wa mwenye enzi aliyejuu’ (**Wahibrania 1:3**) Mungu, Mungu wangu amemtia upako wa mafuta kwa shangwe juu yaw engine (Wahibrania1:9) Yesu, jinsi ambavyo amekua mtiifu kwa Baba aliyeminguni, sasa kwa kuinuliwa yaw engine, bado ni mwana anaye jitolea na mjumbe wa Baba aliyeminguni.

Hajichukulii heshima, utukufu au huduma kwake binafsi. Kwa kinyume, amezipokea zote kutoka kwa mkono wa Baba na mkubwa, Mungu mwenyewe, “na hapata mtu ajitwaliaye mwenyewe heshima hii ila yeye aitwaye na Mungu.. kwa hivyo Kristo hakujiinua mwenyewe, kama kuhani mkuu, lakini amwambia, wewe ni mwana wangu (Wahibrania 5:4-5). Mwana wa adamu alikuja kwa zama za kale na akapewa mamlaka, utuku, na ufalme” (Danieli 7:13-14)

Utatu ni Nini?

Ni funzo ambalo lilizinduliwa katika karna ya 4 kueleza mtazamo wa viongozi wengine wa Kanisa kuhusu asili na uhusiano wa mungu, Yesu na Roho mtakatifu. Ziliorodheshwa katika muhukusanyiko wa kifilosofia. Filosofia ya Nicene (**325 A.D**), filosofia ya Nicaeno-(ostantinopolitan (**381 A.D**) na filosofia ya Athanasia (Ca Karne **5 A.D**) ilichukua mikondo tofauti na utuamiaji wa maneno magumu na mambo yasiyo rahisi kuelewa.

Wakristo wengine wanalituchukwa “ utatu kirahisi kuamini ni Mungu, yesu na Roho mtakatifu-
jukwa pana ambalo wakristo wote wanaweza unga mkono tofauti, lakini bado matumizi wa mkwanza wa neno hili, katika mandishi ya wakristo wa kale wanaiita, Mungu neno lake na Busara wake (theophilus of antioch, Ante Nicene fathers volume 2 page 201) lakini kadri mafunzo ilivyoendelea katika karneya 4 mpaka) ilizidi kwa mambo ambayo si rahisi kuelewa. Iidhihirisha kwa ukweli kwamba Mungu anaambatana watu watatu, Baba, Mwana na Roho mtakatifu, wote wakiwa sawa na wote wa milele.

Ukweli wa Roho kwa upande mwingine, ni kwamba si maajabu wala si ngumu kupambana, Mungu ni mtu mmoja mwanawe ni wapili na Roho mtakatifu si mtu. Ni Roho, nguvu na uvuto wa Mungu. Yesu ni wa chini wa Baba wa mbinguni. Mungu alikuwa tangiya milele, lakini kulikuwa na wakati kabla ya kuumbwa kwa Yesu, wakati ambapo Mungu alikuwa peke yake. Hata hivyo wacha tuchunguze vitengo viinne vya mtazamo wa swala la utatu, kwa ukaribu, sambamba na maandiko.

1. Mungu ni Nani?

Ni tamaduni kwa watu wa kitrinity (au watu utatu kuongea na kuseme Mungu Baba, Mungu Mwana and Mungu roho mtakatifu, haya yanaonekana kama taji, na zinatumika kwa dhamani kubwa, lakini kwa maandiko, moja pekee ndiyo inaonekana, “Mungu Baba” na si kama taji, lakini

kama kiashiriyo inaonyesha kwamba Mungu ni Baba, kunayo Mungu moja aliye ni Baba, ambaye vitu vyote vimetoka kwake, (**1Korintho 8:6**) neno hilo linaonekana mara II katika Agano jipya lakini kinyume neno Mungu Mwana na Mungu Roho mtakatifu, haionekani hata mara moja.

Neno Mungu imenakiliwa mara 1200 katika agano jipya. Yamkini haya yote hamna mshangao-Mungu mwenyewe. Hata mara moja neneo hili halitaji Roho mtakatifu. Hata hivyo, kama neno Mungu ina matumizi tofauti tofauti, kwa mfano katika agano la kale ya kihibrania neno *elo him* (**Mungu**) inaweza eleza mtu wa hadhi ya juu (kim Abrahamu, kutoka 23:6) katika tafsiri ya King James inatumikachanya, Malaika, Mungu, miungu mkuu mwenye nguvu, hakimu, mwenzake wa kiyunani, “ ineo vile vile ina matumizi mbalimbali. Konkodansi thabiti inaita kama Mungu na binadamu sana sana utukufu wa juu mtini, mwandamizi, kama hili neno inaweza eleza mwandamizi, basi kwa hakika inaweza eleza kuhusu Yesu na imetumika mara sita katika Agano jipya (**Yohana 1:118, 20:28, Tito 2:13, Wabrancia 1:8, 2Petro 1**) imetumika katika Yohana 10:35 kwa waabudu wa Yehova mara moja imetumika kumarisha Shetani (**2Wakorintho 4:4**)

Hapana hata moja ya haya maneno ambayo inapswa kukuchanganya sisi ambayo kwamba Mungu mkuu wa dunia ni moja, moja wa wayahudi, na wakristo kwa uhalisi na kwa uhuru kutaja “Mungu” Yehovah, mungu mkuu wa wote, hata hivyo taarifa kama kila mara hutamkwa uliunga mkono, utatu unastahili kupewa mtazamo maalum. **Yohana 1:1** (utajadiliwa baadaye) na Yohana 20:28, Recodi ya taarifa hii imezua mshangao wa sifa na kushujudiwa kwa Thomas kwa kuona Kristo aliyefufuka, Bwana wangu na Mungu wangu,” hii inaweza maanisha kwamba Kristo mwenyewe ni Jehova mkuu? La hasha. Theos (Mungu, hakimu) ni neno la heshima, kulihimidiwa, kuabudiwa ambalo Thomas anammimia sifa Bwana na mkubwa wake kwa ukweli ni aya hiyo hiyo, ambalo linaeleza kuhusu Maria Magdalina bado hakuwa amepa kwa Baba yangu, na Baba yenu, na ,kwa Mungu wangu na Mungu wenu (Yehana20:17) wazi wazi Yesu alitambua Mungu mkuu kama wa kipekee na mkuu kumliko yeye binafsi. Mungu ni jinsi ambao Paulo anasema, Baba hapana andiko ambalo linazungumza, “Mungu Baba au Mungu Roho mtakatifu”

2. Je Yesu na Mungu wako sawa?

Kulingana na maandiko, hawako sawa, katika kila hali wakati ambapo Mungu na Yesu wanatajua kama moja ni muktadha, Yesu ni mdogo na Mungu mkuu, hapa ni mifano michache kuhusu swala hili.

Mbona mnaniita mwema? Hakuna aliyemwema, lakini ni moja, Mungu (**Luka 8:19**)

- Baba yangu ni mkuu kuniliko mimi (**Yohana 14:28**)
- Kichwa cha Kristo ni mungu (**1Wakorintho 11:3**)
- (**Yesu**) alikaachini ya mkono wa kuume wa Mungu (**Wabebrania 10:12**)
- Halafu mwana yeye binafsi amechini ili Mungu awe yote kwa yote (**Wakorintho 15:28**)

Pengine inayoieleza zaidi ni kwamba Yesu anatambua Mungu kama Mungu wake- mkuu wake, ambayo ana mhimidi kwa budu na kumpa sifa (**Mathayo 27:48, Yohana 20:17, Waefeso 1:17, Ufunui 1:6**) hapana andiko ambalo linasema Yesu ni sawa.

3. Je, Yesu na Mungu ni wamilele?

Katika wazo kwamba wote wawili watu kuwa, ndio lakini ni kweli kwa malaika na watakatifu na watiifu wote. lengo la ,wote milele, ni kila wakati, wawe wanakua milele kutoka, milele hadi milele. Hii si kweli kuhusu Yesu, maandiko yanadhibitisha kwa Yesu ndilo alikuwa mwanzo wa uumbaji wa Mungu (**Ufunuo 3:14**), mzaliwa wa kwanza kwa kila kiumbe (**Wakolosai 1:15**) kwa hivyo alikuwa na mwanzo. Kulikuwa na wakati kabla, ambalo Mungu alikuwa peke yake (**Mithali 8:22** asema kuhusu Yesu, Bwana aliniumba wakwanza kati ya kazi yake hapo zamani, kabla vitu vingine vyote. Niliundwa zama zakale wakati wa mwanzo, kabla ya ulimwengu yenyewe” (Mihali 8:22,23 NRSV) hapana maandiko ambalo linasema Yesu alikua sawa na Mungu.

4. Je, Roho mtakatifu ni mtu?

Kirejareja hakutakua na swala kuhusu hili. Roho mtakatifu wa Mungu ulimpaka Yesu pale Yordani, ambayo haukumpokea kwa kipimo (Yohana 3:34) ilimwagwa inje na kupewa wengine (**Matendo ya mitume 10:45, 2:17-33, Yoeli 2:28, (Zakaria 12:10)**) watu hawamwagwi au kupewa au kupimwa lakini Roho, nguvu na mvuto wa mungu imeelezwa kamili katika njia hii.

Roho mtakatifu wa Mungu imeelezwa kwa njia tofauti tofauti katika maandiko kama Roho wa ukweli, takatifu uhai imani, hekima, Nehema na utukufu, maandiko vile unazungumzia kuhusu Roho pingamizi wa wivu, hukumu, uchomaji, uzito, kutosheka, isiokikomo, utakatifu, mafungo, usingizi, uoga, mpinga Kristo na kasoro. Tunazo hizi zote?

Maandiko yana zungumuzia Roho wa Yakobo, Elya, tigath- Pilesa, Wafilistia, Wakurene, Malikia, Wamedi, Zerubabeli na Yeshua, hizi zote ni Roho au watu?

Mbona, basi mwingine angedhani Roho mtakatifu wa Mungu (**Waefeso 4:30**) ili iwe kiumbe tofauti? Na kwa ukweli hapana mtu atakaye ingiya katika sheria ya Kristo mpaka maajabu na mafilosofia yatakapo kuja kupita, lakini leo miaka karne baadaye, wengine wanatoa wazo kuunga mkono utu wa Roho mtakatifu kwa sababu ya matumizi ya pronauni iliyotumika kwa minajili katika agano jipya. Kwa mfano, wakati Roho huo wa kweli, utakapo kuja, itawaongoza kwa ukweli wotw (**Yohana 16:13**) na kwa mfariji Yesu asema” nitamtuma kwenyu (**msatari wa 7**) inaonekana kama mtu kwa sababu ya matumizi ata na yeye.

Lakini kwa mtihani rahisi ya kiyunani inaeleza swala hili, atakapo kuja mfariji ilimaarisha pronauni. Jinsi ya kiumbe, lakini wakati Roho lililenga pronauni kama kiyuyisho, ikochukuliwa jinsi ilivyo kiutafsiri “atawaongoza” ni swala la msamiati si ya mtu neno la kiyunani mfariji ni jinsi kiumbe nomino lakini kwa hiyo Roho ni kiyuyisho nomino kwa hivyo nomino ni muhimu kufwata jinsia, kana andiko mbalo linasema Roho mtakatifu ni mtu!

Yohana 1:1

Taarifa peke ambalo linajaribu kukaribia utatu ni **Yohana 5:7-8**, lakini leo ni ugahamu wa kawaida kwamba sehemu muhimu katika taarifa hazikwa maandiko kamili au originali, maneno katika swala ni maongezo zilizo bandikwa katika taarifa na waandishi ambao walizidiwa na tama baada ya kifo chake Yohana, na hakina chapisho lolote ambalo limeidhinishwa leo.

Kwa sababu hili macho yote yamelenga **Yohana 1:1** kwa uwazi hili halifunzi utatu jinsi inavyotazamua, kwa sababu hata haitaji Roho mtakatifu na mtu hawezi kwa na utatu pila washirika watatu, lakini halisemi “Neno Mungu” tafsiri ya mfalme Yakobo (**KJV**) na hili ni swala tosha karibu kwa wale sehemu ya utatu kuzua swala Yohana alimaarisha nini kwa kusema hizi?

Kunayo mtazamo tatu maarugu:

- Alimaarisha kwamba Yesu kweli, “Alikuwa Mungu mwenyewe”
- Alimaanisha Yesu alikuwa kama Mungu”
- Alimaanisha Yesu alikuwa Mungu’

Watu wa utatu wanazingatia mtazamo wa kwanza lakini (kando na yote ambao tumesema hapa juu) mtazamo huuimo hatarini sana kudhibitisha mengi- kwamba Yesu na Mungu ni watu swa, kweli watu wa utatu wanasisitiza hili bila kutambua hii ni zaidi unafiki ya wasebuli kuliko utatu wa kiothodoksi.

Shida inakuwa bayana wakati mtu anapolinganisha **Yohana 1:1** na **Yohana 1:2** maandishi yote mawili yametoka kwa mwandishi moja, kuhusu wakati sawa na kueleza wazo sawa. **Yohana 1:1** anasema neno lilikuwa na Mungu, **1Yohana 1:2** inasema neno lilikuwa na Baba” wazi wazi Yohana anasema kwamba, “Mungu alikuwa Baba”. Hivyo Yohana anaeleza neno lilikuwa Babatamati hapana yoyote kutoka kwa tafsiri ya kiothodoksi atakaye kumbatia, kwa sababu hiyo wengi wa wakalimani, pamoja na wakalimani wa watu wa utatu, watakao zingatiz mtazamo wa kwanza.

Hivyo mtazamo wa pili Yohana aliposema kwamba neno, hahuwa anasema kuwa Yesu anafanana na Mungu, alikuwa anasema Yesu ni kamilifu kama Mungu ki akili moyo kwa uumbilw, kwamba kwa Yesu, tunaona kikamilifu jinsi alivyo Mungu” (William Barday, injili ya **Yohana, Vol 1, ukurasa 17**) katika kambi hii ya mawazo kunayo mazungumuzo kwa vitabu ya fuatayo; William Barday, Martin Vincent, J.P. lange, Robert Young, Brook Foss Weskott, Kenneth Wuest, George Turner, Julius Mantey, H.E. Dana, Moulton and Mofat. Kimtazo uwepo waa Mungu, na kwamba Mungu alikuwa, na neno ilikuwa”.

Kuna uwezekano kwamba hili lilikuwa wazo la Yohana, hata ivyo mtazamo wa tatu inaingia sawa. Kama wengi wa wanafunzi wa bibilia wana ufahamu, neno “a” na “an” hawapatikani katika lugha ya kigiriki, kama mtu angependa kusema , niliona mti katika lugha kigiriki, itakuwa niliona mti na kila mtu atajua kusudi ni “a” mti kwa hivyo mkalimani ataitumia, hili linatendeka kila mahali katika Agano Jipya ambapo neno la kingereza “a” au “an” ujiokeza.

Kwa hivyo basi **Yohana 1:1** andiko linasema kwa kweli mwanzoni kukikuwa na neno, na neno lilikuwa na Mungu, na neno (a) ilikuwa Mungu “Basi angelitumia mkalimani kusudi la neno “a” au hapana? Hili ndilo swala kinyume na madai ya mitazamo ya aliomengi katika swala hili, ni kitu ya kakueleka na la sababu tosha kufanya C.H.Dodd, nguvu ya kuendesha ya NEB”, inatambua tafsiri ya moja kwa moja haiwezi patikana na makosa (technical papers for the Bible translator,28,

Jan 1977, page 101 ff, Citw from James Parkinson, the Herald”, Sep-Oct 1966, page 23). Angalia mkalimani wa toleo la King James, hawakuwa na budin kwa kutumia Mungu” katika matendo ya mitume 28;6 mahali ambapo maandiko inaiweka wazi (inapatikana katika Yohana 10:3 jinsi swqala la Yesu inavyo onyesha)

Sababu mzuri ya kuongeza “a” katika Yohana 1:1 ni Yohana 1:18, lakini swala hili limefichwa katika tafsiri (Kings James version) leo kiujumla, inatambulika kwamba maandiko ya hapo zamani ya wagiriki ya mstari inaeleza Yesu kama Mwana wa kipekee wa Mungu” (Tazama NASB kwa mfano) Yohana anasema hakuna ambaye ameona Mungu lakini ni Mungu wa kipeke ambaye akokifuani mwa Baba,” amejitokeza kueleza Mungu ni nani. Kwanza ni wazi kwamba kuwa “Mungu” Yohana anamaanisha Baba, wa pili, ni wazi kwamba Yohana na miungu wawili akilini-Mungu mwenyewe, asiyeonekana, na Mwana wa Mungu, Yesu, kwa haki yake, pia ni kiumbe tukufu, Mungu, **Ijapo 1:18** inavyotofautisha vyumbe viwili tukufu, ni wazi kwamba Yohana anatofautisha vyumbe viwili tukufu.

Kutoka wapi, Basi utatu?

Funzo hili lilitoka wapi? Ilikuwa lini? Kwa nini? Ilikujaje kukiti, pengine iliendelea kama tama zaidi ilikujibu swala la ubepari. Ulio anzakuchipuka wakati wa Yohana, mateso iliokumba Kanisa kwa Karne mbili. Wabepari wa gnostiki alisema Yesu hakuwa masihi-wengine wakasema Yesu ni Roho ya mtu ambaye aliaga au mdogo wa chini ambaye alipagawa kwa muda na Kristo- lakini wote walikubali, kwamba mpakiwa, masihi, Kristo, hakuteseka na kufa msalabani.

Hilijambo la kimsingi lininyima nguvu, swala la ukweli wa kikristo, na dhidi ya mitazamo ya onyo zake **Yohana 1:22, 23, 4:1-3, 2Yohana 7**. Kweli Waraka wa Yohana na injili wa Yohana, zinasoma hali ya akili ya hawa wanafiki na maana ndani kuliko hapo awali. Ni kwa sababu ambayo Yohana alilazimika kuudhibitisha kwamba Yesu Yule Yule lile lililokuwako tangu mwanzo, tulilolisokia, tulilolia kwa macho yetu, tuliolitazama, na mikono yetu ikalipapasa, kwa habari ya neno la uzima, **“1Yohana 1:1)** ndio alikuwa neno la uzima lililokuwa tangu jadi kabla wakiwa na bwana, ndio sababu ya kazi zote uumbwani wa baba tangia mwanzo. Yuyu huyu ndio aliyoteseka na kufa msalabani kwa sababu ya dhambi zetu. Yohana alishuhudia wa kwanza mambo haya

yakitendeka. Naye aliyeona ameshuhudia, na ushuhuda wake ni kweli, naye anajua ya kuwa anasema ukweli ili nyinyi nanyi mpate kusadiki (**Yohana19:35**)

Alipokuwa akipita katika hali ya unafiki ya ki gnostiki, Yohana ansema walizidi kuwa na nguvu, na kusababisha shnikizo ndani ya jamii yaw a Kristo wa zamani. Ili kukabiliana na kisa hii, na kufafanua umuhimu, upekee na manugaa wa Yesu, Yule mwana wa Mungu mwenyewe, ilikuwa jambo la wazi kizidi na kizidi kutia uzito kwake, hata kuzidi kumiminia ofisi yake sifa na ukuu zaidi ambalo limekubaliwa kwa maandiko, kidogo kidogo, sura yake kuu ilionekana, na kujitokeza kosa kubwa jisni mtazamo wa wasebuli wanavo iwasilisha katika karne 3, kwa kudai Yesu alikuwa mwakilishi wa Mungu moja, na si mtu wa chini kwa utukufu wa mtu wa kando, hili lilikataliwa kwa jumla, lakini mwisho hatima ya huzuri ilifiwa ambalo iliwacha tokeo la ukweli humhusu Kristo, kama mwana wa Mungu ambaye ameheshimiwa sana.

Thibitisha la zamani kutoka kwa waazilisha wa kanisa kwa Kristo aliumbwa na vile vile mdogo ilifungua kurasa infine ya mjadala, mpaka watiifu wa kale walivutua kwa kinga thabiti, kulikuwa na msukosuko katika Ariani mkuu, baada ya kuwa na mabishano kuhusu mafunzo kuhusu jina la wakristo na boride kuu lililotengenezwa kwa minajili ya mwili wa Kristo.

Filosofia ya Nisini

Wakati kama huu katika karne ya 4, katika mwaka wa bwana (A.D) mfalme konstantino alichukua mamlaka, moja wa wafalme wa kwanza wa Kristo. Uchocheza na virunga zilikuwa wazi, kiasi kwamba kulikuwa na mgawanyiko kwa ufalme wake, alisisitiza magawanyiko hiyo itengenezwe kwa lazima ikiwezekana. Chini ya ushawishi wake, aliyekuwa wakati moja kiongozi wa makafiri walianza kuwa” Wakristo kwa jina na kulikuwa na haraka ya kusuluhisha maswalam haya kwa injia utulivu kwa ukuaji na amani ya mamlaka yake.

Kwa upungufu hi baraza ilikongamana katika nisi, na kupitia misukosuko tume ambalo haieleweki iliundwa na sintofahamu nakupewa jina Filosofia ya Naisini, ambayo yamekuwa maajabu tangu jadi. Hamna maajabu. Lugha lililotumika kusuluhisha mjadala haikutoka kwa maandiko ya Bibilia, lakini kwa wale wakafiri, chanzo cha mfalme ambayo alitamani kwa amani nao baada ya kupata imani mpia.

Ungwanji wa Kistoria

Ilikupata uovu na tukio ya vitu vilivyo tendeka uko nisi, lazima turejele tukio muhimu katika historia kuhusu utatu.

Tukio la kwanza - Neno utatu haipatikati popote kwa maandiko.

Tukio la pili - hakuna Baba wa kiapostoliki (Clement, Barbasi, Ignatius, Mathetes, Polycarp, Papias, Justin Martyr) waliotajua funzo hili popote katika kurasa 1200 ambao waliacha.

Tukio la tatu - wakati neno utatu kwanza ilipojitokeza katika maandishi ya wakristo, haikumaarisha kitu kama ilivyo sasa, iliashiria uwepo wa Mungu, neno lake, na busara.

Tukio la nne - irenaeus, Clement wa Alezandria, Tertullian, Origen, Novatian, Arnobius and Lactantius (wote walikuwa waandishi watuku wazamani wa kikristo) wanaeleza kinaga ubaga na waziwazi kwamba pekee ndio mkuu na Yesu ni mdogo kwa kusudi lake na mamlaka (Bwana Mungu wetu ni Bwana moja, Bible students congregation of new Branswick, page 2) wakati wa karne 3 wa kwanza. Baba wote wa Kanisa wa kale wanaitikia udogo wa mwana kwa Baba (Alvan) amson, Church of the first three centuries)

Tukio la tano – taarifa ya awali ya Wakristo walioamini hawakulitaja neno utatu au funzo lolote kulihusu inaitwa sadiki ya ma apostoliki (Ijapo haikuundwa na mitume) ilitumika sana katika karne ya 2 na 3 ya wakati wa Kristo kuhusu Mungu na yesu, inadhibitisha lile ambalo tunadhibitisha, ina sema kwa njia rahisi.

Na amini Mungu, Baba mtukufu, Muunda mbingu na dunia na kwa Yesu Kristo, Mwana wake wakipeke Bwana wetu, Aliyotunga kupitia Roho mtakatifu, na kuzaliwa na bikira Maria, Kateseka chini Pontio Pilatu, kasulubishwa, akafa, alipa mbinguni, siku ya tatu akafufuka kutoka kwa wafu, alipaa hadi mbinguni, na kuketi katika mkono wa kuume wa Mungu, Baba mtukufu, kutoka hapo atakuja kuhukum wanaisha na waliokufa. Na amini Roho mtakatifu, Kanisa takatifu la Katholiki, ushirika wa wateule, msamaha wa dhambi, ufufuowa mwili, na maisha ya milele. Amina.

Lugha iliyoinuliwa kutoka vyanzo vyo wakafiri

Sasa linganisha taarifa hiyo rahisi ya uaminifu ni wazi tena rahisi, kwa filosofia iliotoka kwa Baraza la Nisi mnamo mwaka 325 AD. (wazo zetu zimeandikwa Jeusi)

Tunaamini kwa Mungu, Baba mtukufu, muumba vyote vitu vinavyo onekana na visivyo onekana, ndani ya Bwana moja Yesu Kristo, Mwana wa kipeke wa Mungu, Baba wa kipeke, (**tunaendelea sawa, lugha sana sana hutoka kwa filosofia mitume, lakini sasa inafuata mkondo mwingine ambayo hajulikani**) hii ni kutoka kwa Baba, Mungu wa Mungu, Mwanga wa Mwanga, Mungu yule wa Mungu yule; wakipekee, si wakuumbwa, kutoka kwa Yule Baba, mwisho (**wa lugha ambayo haijulikani, turudi kwa lugha ya maandiko**) kwalo ambapo vitu vyote viliumbwa, vitu vilivyvyo mbinguni na dunia ambao kwetu sis wanadamu na wuokovu wetu ambao alishuka na ,kuwa mwili, na akafanywa binadamu, aliteseka na kufufuka siku ya tatu, alipaa hadi mbinguni, alikuja kuhukumu walio hai na wafu, na kwa Roho mtakatifu. (**Sasa tutazame maandishi, imejaa uchungu na uchochezi**) lakini wale wanaosema kwamba kulikuwa na wakati ambao, hauwa au hakuwa kabla kuwa mwana wa kipekee, au aliumbwa kutoka kwa vitu ambavyo haviko, au kudhibitisha mwana wa Mungu kuwa kitu kingine au kuumbwa, (**maandiko matatu ya wazi**) au tofauti kama mtu wafanyao wakatholiki na kanila la kia apostoliki manavyo sadiki.

Sasa hizi filosisia ambayo ni ajabu na hazichunguzi ki ambao ueleza- kitu kimoja cha Baba, Mungu wa Mungu, mwangu wa mwanu, Mungu Yule wa Mungu Yule” maneno ya ajabu kama haya, yanakaa karna za kigeni. Kwa neno na wazo la andiko yoyote, wapi oh hizi zote zilitoka wapi? Vyanzo vya ni wapi? Majibu ni ya kuogofya na kutisha, John Newton katika kitabu chake (**in origin of trials and trinities,**) akaandika

Katika mtazamo wa kwanza wa kipekee, na dhehebu na ibaada katika baada ya makabila ya jadi, tunawapata wakiunganisha kwa vikunolu miungu yao. (kutaja Professor Sayce from Gifford lectures and Hibbert lectures) undani of wa mafunzo ya theologia wa kristo, kwa mafunzo ya misri ya kale haipatikani karibu, kuliko mafunzo ya misri ya kale haipatikani karibu, kuliko mafunzo ya utatu, neno lile lile ambalo linatumika katika funzo la theologia ya ukristo inatukuta katika maandiko na jamvi ya misiri (**Newton anaendelea**) na sasa tunaona badhi ya maana katika mandishi ajabu ambao imeshangaza vizazi vingi katika filosofia ya naisini na Athanasi, kama mwanga wa mwanga, Mungu Yule wa Mungu Yule, uliochukuliwa sio uliombwa, lakini kwa chombo kimoja na Baba haya yote yanaeleweka yakutosha kama imetafsiriwa kwa lugha maabudu wa jadi wa kabisa na nyume, utuyahisi na hesabu wa uwabuduo wa jua yalipotelea kwa kuunda filosofia mpya wa Kristo kwa muundo wa kale wa wakafiri(**Wakafiri**) walikuwa na fursa yote kale na kuchukua dunia hayangepuuzwa, wamataifa waliogairi kwa hivyo wampokea ushawishi wa funzo la utatu na batizo wake wa kanisa, sasa kwa upana tunajua chazo chake (**John Newton, origin of trials and trinities, Liverpool, 1909, pp. 2021, 25-27**)

Will Durati, mwandishi maarufu wa kikatholiki wa wakali wetu, aliandika Ukristo haikumaliza ukafiri, lakini aliichukua, itikati ya wakafiri ulichangia kwa kuchuja matokeo, kutoka misiri kili kuja wazo la utatu takatifu. (Caesar and Christ, page 595) (Lamson, Newton and Durant Cited from Charles Redeker, to us ther is only one God, June 1978)

Si ajabu, mchanganyiko, si ajabu sintofahamu, si ajabu mjadala, si ajabu kwamba ukristo wote wamegawanyika na vurugu kuhusu utatu.

Mbona hili ni muhimu

Kwa sababu ni andiko la kustajibisha juu ya ukweli moja ambalo limevumiliwa kwa karne. Kama funzo wa hali ya mateso baada ya kifo, ilikuja kuteka kanisa wakati zama za giza ilipoanza kkunyemelea eneo la ulaya, lakini kwa kwaminong'ono ya ajabu na machanyanyiko ilianza kufifia, ukweli rahisi wa maandiko ilianza kumetameta mwangaza. Jinsi gari hii safi taarifa ya maandiko. Yesu agentu mkuu wa Mungu kutoka kwa uumbaji wote. Moja ambaye alikuwa mali ya dhamani kwa moyo wake, furaha yake kila siku. Mungu alituma ka mkombozi wa wanadamu.

Naye alifanyika mwili, akakaa kwetu akato maisha yake kwa kifo ilikwamba adamu na majama waweze kuwekwa huru. Alitoa kikombozi na mwili wake, hapa karibu atazindua ufalme wa baina ya wanadamu, shetani atafungua kikamilifu, na utakatifu wa ufalme wwa mikenia itundikwe kwa dunia yote, hata saa hii mapito ya miaka juu yetu ambayo itazalisha tokeo hii ya Baraka.

Wakati huo tuna nafasi ya kipekee, yakutembea kibinafsi na mkuu, kupokea, kwa uamilifu hadi kifo taji ya maisha ya utukufu, bila mwili, katika mahakama mbinguni tutapata nafasi ya kihesima kutawala pamoja na kristo kwa utukufu. Wakati huo tuta saidia mkuu wetu kuweka dunia yote huvu kutoka kwa mafungo, na imani hadi dunia itapokuwa na ufahamu kamili wa bwan, jinsi maji inavojaa bahari (**Ufunuo 2:10, 20:6, Isya 11:9**) Halleluya mkombozi wa ajabu”